

Szakképesítési követelményváltozás **az új OTSZ-szel kapcsolatban**

A) Előírások

1.) 2008. május 22-én lépett hatályba a **9/2008. (II. 22.) ÖTM** rendelettel kiadott új **Országos Tűzvédelmi Szabályzat (OTSZ)**. A Szabályzat 3. rész I. fejezetének 1.4. alfejezete meghatározza a villamos berendezések szabványossági felülvizsgálatát végzők szakképesítési követelményeit. E szerint:

„**1.4.1.** A felülvizsgálatok vezetését és abban érdemi munka folytatását csak olyan személy végezheti, aki a jogszabályban* meghatározott erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálója szakképesítéssel rendelkezik.

1.4.2. Az „**A**” és „**B**” tűzveszélyességi osztályba tartozó (robbanásveszélyes) helyiségek és szabadterek (térsegek) villamos berendezéseinek vizsgálatához az előbb meghatározottakon felül a sújtólég- és robbanásbiztos villamosberendezés-kezelő szakképesítés is szükséges.

1.4.3. A robbanásveszélyes térsegek villamos berendezéseinek felülvizsgálatát két, vagy több személy együttesen végezheti, ha a meghatározott szakképesítésekkel külön-külön rendelkeznek.”

2.) *A hivatkozott jogszabály: **5/1997. (III. 5.) IKIM** rendelet egyes ipari kereskedelmi és idegenforgalmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képzésekről. „2.§: A rendelet mellékletében meghatározott tevékenységek csak az ott megjelölt képesítésekkel végezhetők.” A mellékletben „Bányászat” címszó alatt szerepel a sújtólég- és robbanásbiztos berendezések kezelése és *felülvizsgálata*, amelyhez a „*Sújtólég- és robbanásbiztos villamos berendezés kezelő*” szakképesítés szükséges! Továbbiakban a melléklet „Villamosenergia-ipar” címszó alatt írja elő az egyes felülvizsgálati tevékenységekhez az „Érintésvédelem szabványossági felülvizsgálója”, az „Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálója” és a „Villámvédelem felülvizsgálója” szakképesítések meglétét.

3.) Itt emlékeztetünk az MSZ EN 60079 szabvány sorozatra: „Villamos gyártmányok robbanóképes gázkezeletben”. A sorozat MSZ EN 60079-17 szabványának címe: Villamos berendezések *felülvizsgálata* és karbantartása robbanásveszélyes térsegekben. A szabványt először 1999. augusztusában tették közzé, már ebben is szerepel az általános követelmények között az, ami a jelenleg érvényes **MSZ EN 60079-17:2003** szabványban így van leírva:

„**4.2. Személyi feltételek.** A villamos berendezések *felülvizsgálatát* és karbantartását csak olyan gyakorlott személyzet végezheti, akiknek a képzése magába foglalta a különböző védelmi módok és gyakorlati megvalósítások, a vonatkozó szabályzatok és előírások, valamint a térségbesorolás általános alapelveinek oktatását. A személyzetnek szabályos időközönként megfelelő továbbképzésen vagy gyakorlati oktatáson kell részt venni. A vonatkozó előírt gyakorlatról és képzésről igazolással kell rendelkezniük.”

A leírtak alapján látható, hogy az új OTSZ idézett rendelkezése ***egyáltalán nem újdonság, hanem egy évtizede hatályos jogszabály, illetve érvényes szabványelőírás újabb oldalról történő megerősítése!***

B) A korábbi oklevelekkel rendelkező felülvizsgálók lehetőségei

1.) Az előbb idézett 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet 3. § (1) és (2) bekezdése így szól:

„A korábban érvényben volt jogszabályok alapján elismert képesítések, mentesítések mindaddig érvényesek, amíg a *munkavállaló munkaköre*, illetve az *egyéni vállalkozó tevékenységi köre* ***nem változik***. E rendelet nem érinti a korábban megszerzett szakképesítést tanúsító bizonyítványok érvényességét.”

Ez azt jelenti, hogy ha ***az 1997 előtt kiadott oklevéllel*** rendelkező felülvizsgáló folyamatosan, ***megszakítás*** nélkül ezt a munkát végezte, akkor megkötések nélkül végezheti ezt továbbra is (un. „szerzett jog” alapján; a jogszabályoknak ugyanis nincs visszamenőleges hatálya).

Természetesen ezt hatósági felszólításra tudni kell igazolni! (A helyi hatóságok meggyőzése sokszor nem egyszerű...) Ha valamilyen okból a munkakörben, illetve a tevékenységi körben megszakítás következett be, és más munkát végzett a felülvizsgáló, akkor már nem vonatkoztatható az idézett két mondat! Így az új rendelkezéseknek megfelelően **nem** ajánlott, hogy e tevékenységet folytassa, célszerű az előírt vizsgákat letennie!

2.) Az előző esetben a konkrét munkavégzésével kapcsolatban a következőkre hívjuk fel a felülvizsgálók szíves figyelmét: A fentiek értelmében végezhet felülvizsgálatot az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályú térségekben, **de semmiképpen sem ajánljuk, hogy az ott üzemelő robbanásveszélyes gyártmányokat megbontsa!** Az ellenőrzés az adott robbanásveszélyes készülék, berendezés adattáblájára, épségére, elhelyezésére, a dokumentációval való megegyezésére, továbbá a tűzveszélyességi osztály és ezen belül a zóna besorolás helyességének, illetve az esetleges változások és ezek következményeinek megállapítására terjedjen csak ki! Azt is ellenőrizze hogy az adott gyártmány kialakítása, fajtája, védettsége megfelel-e abban a zónában, illetve térségben ahol azt alkalmazzák. (Lásd: OTSZ 3. rész: I. fej. 2.2.4. pont) Természetesen ugyanígy ellenőrizheti a robbanásveszélyes térségen kívül elhelyezett kapcsolódó egységeket, áramköröket, pl. a gyújtószikramentes rendszerek esetében. Ugyanakkor emlékeztetjük arra, hogy a még érvényben lévő MSZ 10900 szabvány és az új OTSZ is tartalmaz szűrőpróba szerű megbontásos ellenőrzéseket is, pl. a lámpatestekben lévő fényforrások esetében vagy a leválasztási lehetőség ellenőrzésekor, de „az ív útjának éghető anyag mentességét” is csak megbontással lehet ellenőrizni – ezeket ne végezze!

3.) Az új OTSZ 3. rész, I. fejezet 1.4.3. pontjával kapcsolatban: A villamos berendezések ellenőrzése, felülvizsgálata az MSZ 1585 szabvány szerinti feszültség alatti, illetve feszültség közeli munkának minősül, és ilyen munkát a szabvány 6.1.101. szakasza értelmében legalább két főből álló munkacsoportnak kell végeznie. Tehát **a felülvizsgáló egyedül nem végezhet ilyen munkát, az üzemi kísérő minden esetben szükséges, akinek a munka villamos veszélyeire legalább kioktatottnak kell lennie és megfelelő helyismerettel kell rendelkeznie.** A megfelelő felkészültségű üzemi kísérővel a felülvizsgáló teljesíteni tudja a jogszabályi előírásokat! Álláspontunk szerint ez a pont könnyítést jelent az előző ponthoz képest és engedélyezi azt, hogy a felülvizsgáló személyeknek külön – külön legyen meg a képesítésük, azaz legalább az egyiknek legyen „EBF”-képesítése, míg a másoknak legalább „sújtólég és Rb. kezelő”-képesítése legyen!

4.) Az OKJ-ben ismét szerepel a „Robbanásbiztos berendezés kezelője” szakképesítés (lásd: a 8/2008.(VI. 13.) SZMM r.), és hivatkoznak rá a jogszabályok, így az új OTSZ is, vagy az említett 5/1997-es IKIM rendelet. Több szakmai továbbképzéssel foglalkozó intézet, kft. szervez ilyen tanfolyamot és képesítő vizsgát. A 18/2004. (V. 28.) OM rendelet szerint sújtólég- és robbanásbiztos villamosberendezés-kezelő szakképesítés tanfolyam, illetve vizsga szervezésére feljogosított intézmények a következők: * Eurookt-Akadémia Szakképző és Szakmai Szolgáltató Kft., Esztergom, * OKTÁV Továbbképző Központ Rt., Esztergom-kertváros, * Öveges József Gyakorló Középiskola és Pedagógiai Szakszolgálat, Budapest. (A rendelet 2006-os módosítása ezen nem változtatott.)

5.) Ha a felülvizsgáló rendszeresen foglalkozik ilyen témakörökkel **feltétlen ajánlott, hogy megszerezze ezt a képesítést!** Már csak azért is, mert egyes cégek pl. MOL, vagy a gyógyszergyárak stb. már 10 – 15 éve alapvetően megkövetelik, hogy az ilyen térségekben felülvizsgálatot végző személyek rendelkezzenek ezzel a szakképesítéssel – tehát ilyen esetben **munkát sem kapna!** Ezen kívül 1996 óta a sújtólég- és robbanásveszélyes térségekre és gyártmányokra **vonatkozó szabványok teljes egészében lecserélődtek** (közülük több szabvány kétszer is). A gyakorló felülvizsgálók valószínűleg jól ismerik ezeket, de egy tanfolyam, illetve vizsga – ha kellemetlen is – de rákényszeríti az embert arra, átfogóan és alaposan foglalkozzon e **nem veszélytelen és meglehetősen bonyolult szakismeret** részleteivel is (esetleg olyannal, ami elkerülte a figyelmét).